

Handreiking

In deze handreiking voor wijk- en gebiedsteams wordt beschreven wat er nodig is om goed samen te werken rondom (dreigende) dakloosheid van Friese inwoners.

Deze missie ligt vast in het convenant Weer Thuis en staat ook in de Brede Aanpak Dakloosheid. Alle Friese gemeenten dragen de missie dat elke inwoner van Friesland een eigen plek heeft, ook als het tegenzit.

Om (dreigende) dakloosheid te bestrijden willen we voorkomen dat inwoners hun huis of een plek in een voorziening verliezen. Soms lukt dit niet en dan is het noodzakelijk om zo snel mogelijk weer een nieuw thuis te vinden.

Samenwerking

Het behouden van een woning vraagt om vroegsignalering en goede samenwerking. Tijdige inzet van passende zorg- en ondersteuning is noodzakelijk. Hierbij is samenwerking in de keten essentieel. Medewerkers van wijk- of gebiedsteams, woningcorporaties en zorgaanbieders hebben als taak zich in te zetten om binnen de wettelijke kaders te handelen en uitzetting te voorkomen.

Convenant "Weer Thuis"

Het convenant "Weer Thuis" bevat afspraken over de uitstroom van cliënten uit voorzieningen voor Beschermd Wonen of Maatschappelijke Opvang, conform de Wmo 2015. Deze afspraken dienen als richtlijn voor voldoende passende ambulante ondersteuning bij uitstroom, woningtoewijzing bij bemiddeling door een woningcorporatie en een zachte landing in de wijk.

Zorgen voor een sterke basis

Als de basisvoorwaarden voor het welzijn en de zelfregie van niet op orde zijn, lopen inwoners het risico om in de problemen te komen. Vooral in geval van (dreigende) dakloosheid is vaak extra ondersteuning nodig. Na dakloosheid is het moeilijk om weer een plek in de samenleving te vinden en te behouden. Dan is hulp nodig om weer een stevige basis op te bouwen. Wijk- en gebiedsteams spelen een cruciale rol in het onderzoek naar- en inzet van voldoende passende maatschappelijke ondersteuning.

Advies van Transferpunt

Uitstroom en ondersteuning na verblijf

Zodra een cliënt in een opvang- of beschermd wonen-instelling verblijft, schrijft deze zich in als inwoner op het adres van de zorgaanbieder. Samen met de cliënt werkt de zorgaanbieder vanaf het begin aan het organiseren van de randvoorwaarden om aan het eind van het traject een eigen woning te vinden. Om succesvol uit te stromen, is het belangrijk om te weten naar welke gemeente de cliënt zal uitstromen en dat er overleg plaatsvindt tussen de gemeente van inschrijving (opvanggemeente) en de uitstroomgemeente om afspraken te maken over de ondersteuning na uitstroom.

Bij opvang zijn er afspraken gemaakt met opvangaanbieders over registratie en monitoring. Zodra een inwoner zich meldt voor opvang, wordt dit doorgegeven aan het Transferpunt. Het Transferpunt onderzoekt de woonhistorie van de inwoner in de Basisregistratie Personen en stelt daarna de herkomstgemeente vast. Meestal is de herkomstgemeente ook de uitstroomgemeente.

Met alleen een nieuwe woning ben je er nog niet. Vaak is er ondersteuning op verschillende levensgebieden nodig om terugval in dakloosheid te voorkomen. Als het onderzoek naar de benodigde ondersteuning niet is uitgevoerd voordat de cliënt uitstroomt, bestaat het risico dat er geen ondersteuning is geregeld op het moment dat deze cliënt op zichzelf gaat wonen. Zodra een opvangaanbieder weet welke gemeente in beginsel de regie heeft, worden cliënten aangemeld bij het wijk- of gebiedsteam voor onderzoek naar de benodigde ondersteuning na uitstroom. In de praktijk voert vaak de gemeente van inschrijving dit onderzoek uit. Omdat de gemeente van inschrijving niet altijd de uitstroomgemeente hoeft te zijn, kan er gaandeweg het traject sprake zijn van een overdracht tussen twee gemeenten. Als de cliënt bekend is in de uitstroomgemeente, kan het onderzoek naar de benodigde ondersteuning daar plaatsvinden.

Het is raadzaam om in een vroeg stadium afstemming te zoeken met collega's van wijk- of gebiedsteams. Hierbij kunnen afspraken worden gemaakt over wie het onderzoek uitvoert en hoe de uitkomsten van het onderzoek worden gebruikt. Dit heeft voordelen voor de cliënt, omdat deze dan niet herhaaldelijk zijn of haar verhaal hoeft te doen, en het voorkomt dubbel werk.

Soms lukt het een zorgaanbieder niet om een cliënt aan te melden voor onderzoek door het wijk- of gebiedsteam. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren wanneer het wijk- en gebiedsteam geen regieverantwoordelijkheid heeft of niet in staat is om het onderzoek uit te voeren. Dergelijke situaties doen zich voor als een cliënt de herkomstgemeente verlaat om in een andere gemeente te worden opgevangen, zoals Leeuwarden, Tytsjerksteradiel of Súdwest-Fryslân. Als de gemeente van inschrijving en de beoogde uitstroomgemeente er niet uitkomen, wordt het Transferpunt ingeschakeld om de partijen bij elkaar te brengen. Het Transferpunt zal het overleg faciliteren en indien nodig op gang brengen. Het Transferpunt adviseert over wat het best passend wordt beschouwd.

Check op de inschrijving bij woningcorporaties

Om de kans op het vinden van een woning is te vergroten is het noodzakelijk dat een cliënt:

1. Zo snel mogelijk wordt ingeschreven bij meerdere woningcorporaties
2. Ingeschreven staat bij particuliere verhuurders
3. Ingeschreven blijft staan bij woningverhuurders

Het is de taak en verantwoordelijkheid van zorgaanbieders om op het bovenstaande toe te zien. Het Transferpunt ziet er op toe dat dit gebeurt is en spreekt zorgaanbieders daar zo nodig op aan.

Ook medewerkers van wijk- of gebiedsteams worden geadviseerd om de inschrijving bij woningcorporaties in een vroeg stadium te bespreken en indien nodig te regelen met de cliënt.

Instroom = uitstroom

Wanneer cliënten de voorziening moeten verlaten dan keren zij terug naar de gemeente van herkomst. Tenzij er goede argumenten zijn om in een andere gemeente uit te stromen. Het Transferpunt stelt op basis van onderzoek de herkomstgemeente vast. De herkomstgemeente wordt vastgelegd in het cliëntendossier en de monitor van het Transferpunt. Hiervoor zijn twee redenen:

1. Preventie: om te voorkomen dat een inwoner dakloos raakt het "loont" het om vroegtijdig Wmo-ondersteuning in te zetten. Waardoor het vinden van een nieuwe woning niet nodig is.
2. Fair share: alle Friese gemeenten hebben een aandeel in de spreiding van uitstroom over de gehele Friese regio.

Ondersteuningsbehoefte in beeld?

Cliënten zonder huis vinden het vaak moeilijk om hulp te vragen soms vanwege schaamte, teleurstelling of wantrouwen in instanties en het gevoel niet gezien te worden. Geestelijke gezondheidsproblemen, verstandelijke beperking, verslaving of het niet goed kunnen spreken van de Nederlandse taal maakt het lastig voor dakloze cliënten om hulp te vragen. Daardoor is het niet altijd duidelijk wat de ondersteuningsbehoefte precies is. Ook kan het gebeuren dat de ondersteuningsbehoefte verkeerd wordt ingeschat doordat iemand zich sterker voordoet dan in werkelijkheid het geval is. Het is als gebiedsteammedewerker goed om je hier van bewust te zijn. Wees positief kritisch en verken goed wat er nodig is.

Samenwerking

Een goede en prettige samenwerking is met alle partijen in het belang van alle betrokkenen. Betrokken zorgprofessionals hebben een goed beeld van de situatie en toestand van een cliënt en kunnen een goed inschatting maken van de benodigde vervolgondersteuning. Maak gebruik van de kennis en adviezen van het Transferpunt en de betrokken zorgprofessional. Betrek collega's die goed bekend zijn met de problematiek of gespecialiseerd zijn in bepaalde typen van ondersteuning, bijvoorbeeld schuldhulpverlening. Zet bij twijfel eerder een grotere indicatie in, bijvoorbeeld Thuisbasis met de mogelijkheid om af te schalen als dat kan. Vertrouw op elkaars deskundigheid en ga met elkaar in gesprek bij verschil van inzicht.

Ondersteuningsplan: Centraal in het convenant

Het onderzoek door het wijk- of gebiedsteam en het daaruit voortvloeiende ondersteuningsplan zijn cruciaal voor de cliënten. Een op maat gemaakt ondersteuningsplan houdt rekening met unieke behoeften en doelen, stelt meetbare doelen vast, bevordert samenwerking en eigen inbreng, en coördineert diverse vormen van ondersteuning. Regelmatige evaluatie maakt aanpassingen mogelijk aan veranderende behoeften. Over het algemeen draagt een ondersteuningsplan bij aan positieve verandering door empowerment en actieve deelname. Stel zo'n plan op en deel het met alle betrokken partijen.

Warme overdracht

Om te voorkomen dat een cliënt hetzelfde verhaal keer op keer moet vertellen, is samenwerking tussen gemeenten en het delen van informatie na onderzoek essentieel. Als de ene gemeente al onderzoek heeft gedaan naar vervolgondersteuning kan de uitstroomgemeente deze informatie ook overnemen. Vertrouw op elkaars expertise binnen de Friese regio. Dit minimaliseert onnodige herhaling, versnelt het proces en vermindert stress en spanning voor cliënten.

Waakvlamondersteuning

Mogelijk is er na afloop van een Wmo-beschikking geen noodzaak meer zijn voor ambulante ondersteuning. Toch kan het belangrijk zijn dat er nog een vorm van ondersteuning blijft. Dit kan verschillend georganiseerd zijn per gemeente, zoals medewerkers die de wijk ingaan om langs te gaan bij cliënten die blijvende aandacht nodig hebben. Dit wordt waakvlamondersteuning genoemd, iets waar woningcorporaties sterk op aandringen. Onderzoek welke vormen van waakvlamondersteuning beschikbaar zijn in jouw gemeente.

Organiseer inkomen en los schulden op

Het hebben van een inkomen (of uitkering) en schuldenvrij zijn of worden is van essentieel belang om financiële stabiliteit te verkrijgen en te voorkomen dat iemand opnieuw in een kwetsbare positie belandt. Een eigen inkomen vormt zodoende een financieel vangnet waardoor iemand zelfstandig in basisbehoeften zoals huisvesting en voeding kan voorzien. Het ontbreken van een inkomen vergroot het risico op financiële moeilijkheden. Het regelen van een inkomen na uitstroom draagt bij aan het voorkomen van terugval en biedt de nodige stabiliteit voor het opbouwen van een positieve toekomst. Tref waar nodig passende schuldhulpregelingen en verken de mogelijkheden voor budgetbeheer, Bewindvoering, curator of mentorschap.

Bij vragen of twijfels, Transferpunt helpt je graag!

www.bredeaanpakdakloosheid.frl

Via Transferpunt@sdfryslan.nl of op [058 233 83 88](tel:0582338388)